

ءولارا ۇندەرى

بايقوجا مەركىتبىي ۇلى

ۇلتىتار باسپاسى

ءولارا ۇندەرى

بايقوجا مەرکتبای ۇلى

ۇلتتار باسپاسى

责任编辑：塔比娜

责任校对：库布什

图书在版编目(C I P)数据

巴依霍加诗选：哈萨克文 / 巴依霍加著. —北京：
民族出版社, 2008. 8

ISBN 978-7-105-09538-4

I. 巴... II. 巴... III. 诗歌 - 作品集 - 中国 - 当代 - 哈
萨克语 (中国少数民族语言) IV. I227

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 119202 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编: 100013)

<http://www.mzcbs.com>

民族出版社微机照排 艺辉印刷有限公司印刷

各地新华书店经销

2008 年 10 月第 1 版 2008 年 10 月北京第 1 次印刷

开本: 850 毫米 × 1168 毫米 1/32 印张: 5.375

印数: 0001-1500 册 定价: 8.00 元

ISBN 978-7-105-09538-4 / I·1954(哈 263)

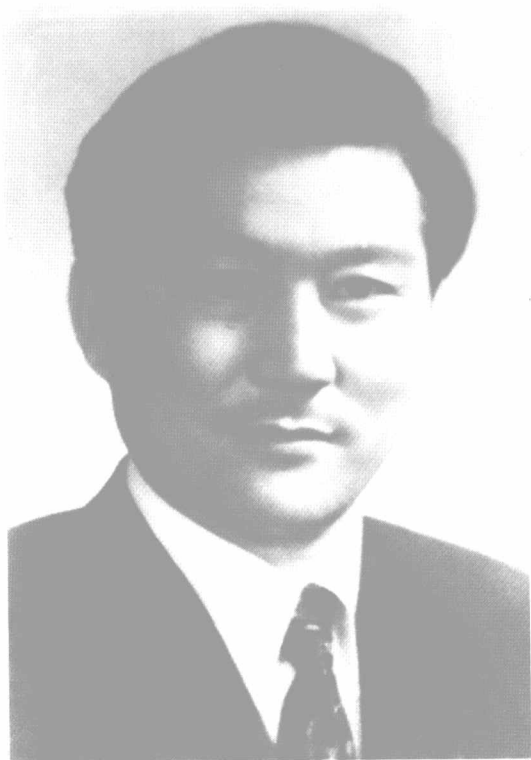
哈文室电话: 010-64228006 发行部电话: 0991-2854817
010-64211734

جاۋاپتى رەداكتورى: ئابىرا قابدىشكۇر قىزى
جاۋاپتى كوررەكتورى: كۈبىش باگەن قىزى
مۇقابسىن جوبالاعان: ۋۇ ياۋ

ءولارا ۇندەرى

بايقوجا مەركىتبىي ۇلى

ۇلتتار باسپاسى باستىردى، تاراتادى
شىنخۇا كىتاپ دۇكەندەرىندە ساتىلادى
يىحۈي باسپا زاۋودىندا باسلىدى
2008-جىلى قازان، ئېرىنىشى باسپاسى
2008-جىلى قازان، بېيجىڭ، 1-باسلىقى
باغاسى: 8.00 يۋان

بايقوجا مەرکتباي ۇلى

مازمۇنى

ولەڭدەر

- وي تولعانىستارى 3
ولەڭ جان شۋاعى 4
اقىندار اسىل جاندار 4
ءان سالشى ، بالا 6
ءىنىشىم شەرتشى دومبىرا 7
«قازدار قايتىپ بارادىنى» قايتا وقىپ 8
مارت كۈنگى ءسوز 9
قىدىرقانغا حات 11
بالدىز دەگەن وزگەرەك 12
اسىلدىڭ ازدىعىنان قۇرالادى دۇنيە 13
ءۇمت كۈتپە نامىسى جوق ادامنان 15
قالىڭدىق نىزدەگەن جىگىتكە كەڭەس 17
عاشىقتىق جايلى ءسوز 19
ءبىر ماقالداق قاتەلىك 20
«ۋاتتى» ەلدەن سۇراما 21
كۈنى بىتكەن ادامداي 22
تاعى دا ارمان تۇرالى 23
ءبىر باسىڭنىڭ بۇلتى جوق ساۋلىعىندا 24

- 25 مۇڭ دەگەننىڭ . . .
- 26 سۇنقتارغا ۋىسال كەلەر
- 27 جىگىتتەرگە كەڭەس
- 28 موللاننىڭ شارىعاتى
- 30 ۋەمىر دەگەن سىكلات
- 32 مىنا تىرلىك ۋەمىردە
- 32 جاڭا جىل
- 34 ۋەمىرىم ۋەلەڭىم
- 34 60 جاسقا ۋەزىل
- 36 جاستارمەن قۇرۇپ كەڭەستى . . .
- 38 نەمەرە بىستىق اتاغا بارىنەن دە
- 39 كەتپ بارام بىشىندە ۋەبىر كۈشەننىڭ
- 40 بارىنەن شىير جامان
- 41 مۇسلىماندىق ۋەبىر بەلگى سۈندەت دەگەن
- 43 دەم السام تۈسەگىمدە
- 44 جاتىپ اپ سەندە تۈسەگىم
- 46 تۈسنىكىتى الدى-ارتىم
- 47 مەن قوناقىپىن دۇنيەگە
- 48 رەسىمگە ماڭداي تۈسەدىم
- 49 كەزىم ەمەس تۇرالاعان
- 50 جۈرەگىمنىڭ ساعىنىشىنا قارىزىم
- 52 كۈڭىل كۈيىم ۋەسىنداى
- 53 انا ۋەتانغا ماحاببات
- 53 مەكەنىمەن سىرلاسىپىن
- 55 بارلىغىم ۋەسىن مارتەبەڭ
- 57 قۇتتى مەكەن قۇلىستاي

- 58 كۈيتۈنگە سالەم
- 60 اناما بورىشتارمىن
- 62 بولارمىز كەينى ايدا دا
- 64 قارا ولەڭ ماڭگى شىرقالسىن
- 65 مەكەننىدە مۇتسارتتىڭ
- 66 گەرمانىياعا سالەم
- 68 سىگەك بالا
- 70 سۇلۇلقتى سەزبەگەن سەزىم ءولى
- 72 5-جاسىل شاردان جان سەزىم
- 74 كۇلماننىڭ ساۋىق كەشەنە
- 74 شىنقوجاغا
- 75 رامازانغا
- 78 مۇراتنىڭ كەلىن ءۇسرۇ تويىنا
- 81 قاپەز سۇلەيمەننىڭ مەرەكەلىك داستانىنا
- 82 ءباتشىنىڭ مەرەكەلىك داستانىنا
- 83 ساباقتاستار باس قوسقاندا
- 84 دۇيسەنبايغا
- 86 بولاتقا
- 87 قىزىرقاننىڭ تويىنا
- 88 شەرىزاتنىڭ 70 جىلدىق مەرەيى تويىنا
- 89 باعىلان تۇراقان ۇلىنا
- 90 وڭاي ەكەن سەر قاراعاي سەمبەگى
- 93 تارباغاتاي ايماعىم
- 94 قاراعاي باستاۋ اندەرى-اي
- 95 قارا قوسىم
- 97 التىن تويىغا جەتەلىك

98	كورىكتى قۇلىستايىم
99	امان بول قۇرداستار
100	ءىنجۇىم مەنىڭ
101	مەرەكەنى تويلايىق
102	ساعىندىم اكە قايداسىڭ
104	ارمانىم اڭساعان
105	ءانىشى قارىنداسقا
106	قايران گاككۇ
108	تارازىلارسىڭ سالماغن
111	ارمان-اي

داستاندار

115	پاتشانىڭ ءتۇسىن جوړۇ
127	مىقيا

ولہ نگہ

وي تولعانىستارى

باسقاندا ترلىك شوعىن ، كۇلورتەڭىن ،
تىپىرلايساڭ ، كۇيگەندەي تىلەرسەڭىڭ .
لاعنان جەرىگەن ەشكىدەيىن ،
بەيمازا وي تۇرتپەيدى جىر ەمشەگىن .
جۇرسەڭ سەن شالعىندا كۇرەڭسەنىڭ ،
تاسىر كوڭىل ،
ايتارساڭ جىر ەرتەگىن .
دەيساڭ دە ،
قالامىڭدى قولعا الاساڭ ،
ومىردەن جىرسىز قالاي كۇنەلتەمىن .
ءومىر—ولەڭ قاينارى سارقىلمايتىن ،
كوڭىل—ولەڭ بويماۋى ايقىندايتىن .
ءومىردى كوڭىلىڭمەن شىن سۇيگەندە ،
تۋار سوندا وتتى ولەڭ جارقىلدايتىن .

ولەڭ جان شۋاعى

كۈنىمەن تولعاتىپ ،
كەشىندە تۋادى .
ولەڭ ءبىر وسىنداى ،
سەزىمنىڭ قۇمارى .
كەي كەزدە بوشالاپ ،
قاعازعا تۈسپەيدى .
ۇشقىر وي قامالاپ ،
امالداپ كۇشتەيدى .
تابا السالڭ سابىلىپ ،
كوڭىلىڭ تىنادى .
ولەڭ ءبىر وسىنداى ،
جانىڭنىڭ شۋاعى .

اقىندار اسىل جاندار

كوك سەرىسى قىراننىڭ قىياعىنان ،
جەر پەرىسى تۇلپاردىڭ تۇياعىنان ،
ەركە سىلقىم تاۋلاردىڭ بۇلاعىنان ،
ءلاززاتىنان اقىندار—اسىل جاندار .

اقياس قۇزدى تاۋلاردىڭ شىڭدارىنان ،
 قاعىر ءشولدى بۇيراتتىڭ قۇمدارىنان .
 دالانىڭ بۇيرا تولقىن قىرلارىنان ،
 سەزىم قۇعان اقىندار—اسىل جاندار .
 قۇبا جوننىڭ جايدارى ەسكەگىنەن ،
 تاريحتىڭ شۇباپ جاتقان كوشتەرىنەن ،
 اتقان تاڭنان ، قارا ءتۇن ، كەشتەرىنەن ،
 شابىت قۇعان اقىندار—اسىل جاندار .
 باقشاداعى گۈلدەردىڭ شوقتارىنان ،
 ناركوس كوزدىڭ سىقىرلى وتتارىنان ،
 ءلۇپىل قاعىپ جۇرەكتىڭ سوققاننان ،
 سىر نىزدەگەن سىرشىلدار—اقىن جاندار .
 تۇعان ەلدىڭ كەڭ جالپاق دالاسىنان ،
 كوز سۇرىنەر گۈلدەنگەن قالاسىنان ،
 ترشىلىكتەن ، ادامزات اراسىنان ،
 ءسوز مارجانىن تەرگەندەر—اسىل جاندار .
 اقىن دەگەن وسىنداي اسىل جاندار ،
 ولەڭ بولپى ومىرگە شاشىلعاندار .
 جۇرەكتەرگە شوق بولپى باسىلعاندار ،
 جات قىلىققا وق بولپى اتىلعاندار .
 اقىن دەگەن وسىنداي ەڭبەكەرلەر ،
 ومىردەن ولەڭ ەمىپ ەر جەتكەندەر .
 ولەڭمەنەن ءومىردى تەربەتكەندەر ،
 ءسوز نوسەرىن تاستىتىپ سەلدەتكەندەر .
 جاساي بەرسىن اقىندار ، ارداگەرلەر ،
 ەلىنەن قۇتات تاۋىپ العان ونەر .

كورەم دەسەڭ اقىننىڭ قۇدرەتتىن ،
شارشى توپقا قايسقان سال دا كەل كور .

1998-جىل ، بىلە

۶ان سالىشى ، بالا

۶ان سالىشى بالا ، جاقسى ۶اننىڭ مەنى باۋرادى ،
تاسىدى كوڭىل ، تولقىنداي تۇلاپ اۋنادى .
بۇلبۇلدى كوردىم ،
باقشادا ەركىن سايراغان ،
جۇلدىزدى كوردىم ، كوڭىلدە شوقتاي جايناغان .
۶ان سالىشى بالا ، ۶اننىڭ ۶بىر اسەم جاعىمدى ،
اننىڭ تۇلاپ بويداعى سەزىم اعىلدى .
۶ان تىڭداپ وسكەن ، ونەرگە عاشىق جان ەدىم ،
بالاۋسا ۶اننىڭ ويلايتتى بالا شاعىمدى .
جاقسى اندەرمەن سىناعام تالاي باعىمدى ،
۶اجىمدى جۇرەك شاقىتارىن وتكەن ساعىندى .
قوز بولغان وتتار ، قايتادان مازداپ جاعىلدى ،
۶ان تولقىنى تامىردا قان بوپ اعىلدى .
وتىنەم بالا تاغى انىڭ سالىشى جاعىمدى ،
زەدىن انىمەن بەل اسىپ جۇرگەن باعىمدى .

2000-جىل ، بىلە

ءىنشىم شەرتشى دومبىرا

دومبىرا شەرتشى ،
كەلتىرشى انگە قۇلاعىن .
ءان-كۆيدى اغساپ ، ءاتانتى بولپ تۇرامىن ،
دومبىرا ءۇنن ەستىمەسەم ءبىر مەزەت ،
جۈرەگىمدى ۇرتەيدى وتتى ءبىر اعىن .
ۇرتەسە كەلپ ، جۈرەگىڭدى ءبىر جالىن ،
نە باسار شىركىن تولقىعان ءومىر قۇمارىن .
دومبىرا دوسپەن سىرلاسام جالغىز كەشتەردە ،
شار تاراپقا شارلاپ كەتەدى قىيالىم .
قوس شەكتەن سىقىرلى ەرەك شىعادى ءۇن ،
سەزىمدى كەلپ سوققىلايدى ءبىر اعىن .
سىر ۇستىندە قىل قوبىزىن سارناتىپ ،
تۇرعانداي قورقت قاسقايا كىيىپ تىماعىن .
باتىرلار وتەدى اتويلاپ قوسىن باستاعان ،
سار جايلاۋ جاتادى قىراندار قونبىي اسپاعان .
قوس شەك كوزگە قارا نۇرداي كورىنەدى ،
قارا ءنوپىر قازاقتىڭ كوشى تاپتاعان .
كەرۋەن وتەدى قارا جولمەن شۇبالىپ ،
بىرەۋلەر جىلاپ ، بىرەۋلەر جانتقان قۇانىپ ،
قازاقتى تۇگەل شاناعىنا سىدىرعان ،
دومبىرا شىركىن وسىنداي كەڭ ءبىر الپ .

پەردەلەر تۇرادى ، قازاعىم شىققان بەلدەردەي ،
عاسرلار بويى بىگىن ساقىتاپ وزگەرمەي .
ۋىنمەن سەزىمدى تەربەپ ۋىتقان ،
دومبىرا بەينە تاسىعان تەڭىز كۆلدەردەي ،
تىڭداسام ۋىن تاسىمىن كەيدە جابىعام .
جابىعام قايتا كىەلى ۋىندى ساعىنام ،
اربالىغان ۋىغا تورعايداي بولپ اينالىپ ،
دومبىرا دوستىڭ قاسىنان قايتا تابىلام .
سىرلاسىم مەنىڭ دومبىرا جان ازىعىم ،
كۆڭلىگە تىەك ، تىئاق ەتەر قازىعىم .
ال شەرتشى كۆيگە ۋىن ساۋساقىتى ۋىناتىپ ،
شالقىن تىڭداپ ، دومبىرانىڭ سۇلۇ ەناز ۋىن .

«قازدار قايتىپ بارادىنى» قايتا وقىپ

كۆپ بولدى ۋىزىڭدى مەن وقىمادىم ،
(دەمەيمىن ، بىيىكتەدىم ، شوقىدامىن) .
مولداسىنا تابىنغان تالىپتەين ،
ايتەۋىر مەن ۋىزىڭ شوقىنامىن .
اينالىسىپ ۋىنمىسىز كۆيىپەڭمەن ،
ۋىتقىپىن كۆپ كۆندى بىردەمدە مەن .
كەزىپىن قالانى دا ، دالانى دا ،
قىزىزدەگەن جىگىتتەي ۋىلەنبەگەن .
بىلمەيمىن نەگە جەتتىم ، جەتە المادىم .